

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/83266,Krajewski-Roman-Wladyslaw.html>
2022-10-05, 13:48

Krajewski Roman Władysław

KRAJEWSKI Roman Władysław (27 III 1906, Jasło – 12 VI 1993, Kraków), inżynier górnictwa, geolog i hydrogeolog. Syn Władysława Ludwika, nauczyciela, i Marii Sopockiej.

Ukończył gimnazjum klasyczne w Rzeszowie (1924), po czym studiował w Akad. Górniczej w Krakowie, gdzie pod kierunkiem prof. Z.S. Bielskiego uzyskał dyplom 17 XII 1930. Po kilku miesiącach został zatrudniony jako pracownik kontraktowy w Państwowym Inst. Geologicznym w Warszawie (do 1938). Zajmował się wtedy rozpoznaniem surowców mineralnych (rud kruszców, siarki, gliniek), a także stosowaniem geologicznych metod rozpoznawczych, zwłaszcza magnetyki. Uzyskane wyniki przedstawił w publikacjach: *Sprawozdanie z badań złoża siarki we wsi Czarkowy, wykonanych w r. 1933* (1934), *Glinki garncarskie w województwie wołyńskim* (1935), *Ślady miedzi rodzimej w Janowej Dolinie* (1935), *Złoże siarki w Czarkowych* (1935), *Sprawozdanie z poszukiwań rud manganu z Preluczowa, wykonanych w Górach Czywczyńskich* (1938), *Znalezisko soli kamiennej pod Ostryną koło Grodna* (1939). Wymienione i inne prace realizowane w terenie z prof. K. Bohdanowiczem wpisywały się także w realizację programu COP.

W 1938–39 K. był dyrektorem technicznym firmy Mangasar w Budapeszcie. Poznał wówczas zagadnienia surowców kopalnych Rumunii i Bułgarii. Po powrocie do kraju był doradcą firmy surowcowej w Warszawie, a następnie kierownikiem kopalni rud żelaza w Koryciskach w Radomsku (do 1 IV 1945), gdzie czynnie wspierał podziemie niepodległościowe. Następnie pracował w Państwowym Inst. Geologicznym (oddział w Krakowie) jako p.o. naczelnik Wydziału Rud. Współpracował z Akad. Górniczą i uzyskał tam w 1946 doktorat nauk technicznych (promotor: Bohdanowicz) na podstawie rozprawy *Złoże żelaziaków ilastych we wschodniej części powiatu koneckiego* (1947). W

1947–77 kierował Zakładem Geologii Stosowanej AGH (i placówkami powstałymi na jego bazie). Habilitował się 10 II 1948 na podstawie rozprawy *Zawodnienie kopalń „Piast” i „Ziemowit” w Łądzianach na tle stosunków geologicznych* (1950). Od 1950 był profesorem.

Do przejścia na emeryturę (1977) zajmował się głównie geologią kopalnianą. Pełnił przy tym wiele funkcji uczelnianych (m.in. dziekan, prorektor, dyrektor Inst. Hydrogeologii i Geologii Kopalnianej), przede wszystkim był mistrzem pokolenia znanych badaczy wód podziemnych, geologii inżynierskiej oraz geologii złożowej (m.in. służącej pozyskiwaniu rudy siarki). Niezależnie od tego K. był współpracownikiem Inst. Geologicznego Centralnego Urzędu Geologii w Warszawie i w wydawnictwach tej placówki ogłosił wiele swych prac.

Obok opracowań opartych bezpośrednio na badaniach terenowych K. drukował – na ogół ze współpracownikami – monografie stanowiące zarazem rodzaj podręczników. Należały do nich: *Charakterystyka żelazistości piasków jury brunatnej* (1950), *Geologiczna obsługa kopalń* (1955), *Wapienie manganowe w Tatrach* (1958; współautor J. Myszka), *Geologia złóż surowców mineralnych Polski. Surowce metaliczne* (1960: redaktor i autor rozdziałów poświęconych m.in. rudom: żelaza, manganu, cynku i ołowiu, metalom rozproszonym i śladowym, pirytom i markasytom), *Zarys nauki o złożach* (1964: redaktor i współautor – m.in. o złożach hydrotermalnych, ekshalacyjnych, hipergenicznych, chemicznych i biochemicznych).

Szacuje się, że w 1933–92 K. ogłosił 147 publikacji (w tym kilka obszernych), z których – według ustaleń A.

Kleczkowskiego – są zespoły: 1. – geologia rud metali nieżelaznych i żelaza (głównie mangan i żelazo), 2. – złoża innych surowców (fluoryt, piryt, magnetyt, boksyt), 3. – złoża siarki (geologia i górnictwo), 4. – hydrogeologia kopalniana (głównie), 5. – geologia inżynierska łącznie z ochroną powierzchni. Ogłaszał ponadto wspomnienia o geologach, szkice popularnonaukowe, artykuły o organizacji nauki i in. Wiele jego ekspertyz zostało utajnionych.

W okresie powojennym, po odkryciu przez zespół prof. S. Pawłowskiego złóż siarki w Tarnobrzieskiem, K. wiele uwagi poświęcił sprawom pozyskiwania siarki metodą jej roztopienia wewnątrz złoża. Ogłosił na ten temat m.in. pracę *Dynamika przepływu siarki i wody w eksploatacji otworowej i jej wpływ na pewne przypadki awarii i na wyzyskanie złoża* (1970), *Osiadanie powierzchni przy otworowym wytopianiu siarki* (1971), *Główne kierunki eksploatacji płytkich pokładów złóż siarki metodą otworowego wytopu* (1976).

Do uczniów K. należeli m.in. A.S. Kleczkowski i Z. Wilk.

K. był członkiem Polskiego Tow. Geologicznego oraz stowarzyszeń górniczych. Wyróżniony został doktoratem honoris causa Inst. Górniczego w Leningradzie (Petersburgu), nagrodą państwową i nagrodami resortowymi. Córka K., Joanna, została profesorem geologii inżynierskiej UW.

SBTP (K. Czarnocka-Pawłowska, Z.J. Wójcik).

„Annales Societatis Geologorum Poloniae” 1994, vol. 64; A.S. Kleczkowski, Z. Wilk: *Księga wychowanków i wychowawców Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1919–1949)*, Kraków 1979 (J. Sulima-Samujiłło).

Zbigniew Wójcik

[Poprzedni](#)
[Następny](#)